

Saksa

Sovittelu jäsenvaltioissa - Saksa

Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [de](#).

Tuomioistuinkäsittelyn sijaan riita-asian voi yrittää ratkaista sovittelemalla. Sovittelu on vaihtoehtoinen riidanratkaisukeino (*Alternative Dispute Resolution – ADR*), jossa sovittelija auttaa asianosaisia pääsemään sovintoon. Saksassa niin viranomaiset kuin oikeusalan ammattilaisetkin ovat tietoisia sovittelun eduista.

Keneen pitäisi ottaa yhteyttä?

Sovittelupalveluja tarjoavat useat järjestöt. Suurimpia järjestöjä ovat mm.

- [perheasioiden valtakunnallinen sovittelu yhdistys – BAFM](#) (*Bundes-Arbeitsgemeinschaft für Familien-Mediation e.V.*: Rosenthaler Straße 32, 10178 Berlin)
- [valtakunnallinen sovittelu yhdistys – BM](#) (*Bundesverband Mediation e.V.*: Kirchweg 80, 34119 Kassel)
- [elinkeino- ja työasioiden valtakunnallinen sovittelu yhdistys – BMWA](#) (*Bundesverband Mediation in Wirtschaft und Arbeitswelt e.V.*: Prinzregentenstr. 1, 86150 Augsburg)
- [sovittelukeskus – CfM](#) (*Centrale für Mediation GmbH & Co. KG*: Gustav-Heinemann-Ufer 58, 50968 Köln)
- [Saksan lakimiesliitto](#) (*Arbeitsgemeinschaft Mediation im Deutschen Anwaltverein*, Littenstraße 11, 10179 Berlin)

Nämä yhdistykset auttavat osapuolia, jotka haluavat käyttää sovittelijaa.

Millä aloilla sovittelu on käytettävissä ja/tai sen käyttö on yleisintä?

Yleisesti ottaen sovittelua voidaan käyttää oikeusriitojen tai muiden asioiden ratkaisemiseen, jos tuomioistuinkäsittely ei ole lain mukaan pakollista. Yleisintä sovittelu on perheoikeuden, perintöoikeuden ja kauppaoikeuden aloilla.

Onko sovittelussa noudatettava erityisiä sääntöjä?

Sovittelulaki (*Mediationsgesetz*, sovittelun ja vaihtoehtoisten riidanratkaisukeinojen edistämisestä 21.7.2012 annetun lain 1 §) tuli voimaan Saksassa 26. heinäkuuta 2012 (*Bundesgesetzblatt I*, s. 1577). Kyseisen laki on ensimmäinen Saksassa annettu sovittelua koskeva säädös. Sillä myös pannaan täytäntöön EU:n sovitteludirektiivi (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/52/EY, annettu 21 päivänä toukokuuta 2008, tietyistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppaoikeuden alalla, EUVL L 136, 24.5.2008, s. 3). Sovittelulaissa säädetään laajemmat mahdollisuudet vaihtoehtoisten riidanratkaisukeinojen käyttöön kuin EU:n direktiivissä edellytetään. Direktiivi kattaa vain sellaiset riidat siviili- ja kauppaoikeuden alalla, joissa asianosaiset ovat eri maista. Sovittelulakia sovelletaan puolestaan kaikkiin sovittelumenettelyihin Saksassa riidan aiheesta ja asianosaisten asuinpaikasta riippumatta.

Sovittelulaissa säädetään vain pääperiaatteista, sillä sovittelijoille ja asianosaisille on jätettävä paljon liikkumavaraa sovitteluprosessin onnistumiseksi. Laissa määritellään aluksi 'sovittelun' ja 'sovittelijan' käsitteet, jotta sovittelu voidaan erottaa muista riidanratkaisukeinoista. Lain mukaan sovittelu on jäsenelty menettely, jossa osapuolet pyrkivät vapaaehtoisesti ja yhteisvastuullisesti löytämään yhden tai useamman sovittelijan avulla kaikkia osapuolia tyydyttävän ratkaisun riitaansa. Sovittelijat ovat riippumattomia ja puolueettomia henkilöitä, joilla ei ole päätösvaltaa mutta jotka avustavat osapuolia sovittelussa. Laissa on nimenomaan haluttu välttää yksityiskohtaisten menettelysääntöjen antaminen. Siinä kuitenkin asetetaan erilaisia tiedonantovelvollisuuksia ja toimintaa koskevia rajoituksia, jotta voidaan varmistaa sovittelijoiden riippumattomuus ja puolueettomuus. Lisäksi laissa asetetaan sovittelijoille ja heitä avustavalle henkilökunnalle salassapitovelvollisuus.

Laila edistetään myös asianosaisten keskinäisten sovitteluratkaisujen käyttöä ja sillä sisällytetään erilaisia kannustimia menettelysääntöihin (esim. siviiliprosessilakiin, *Zivilprozessordnung*). Jos osapuolet ovat esimerkiksi nostamassa kannetta

siviilituomioistuimessa, heidän on ensin ilmoitettava, onko ratkaisua yritetty jo löytää tuomioistuimen ulkopuolisten riidanratkaisukeinojen avulla (kuten sovittelussa) ja onko heidän mielestään syytä siihen, ettei tällaisia riidanratkaisukeinoja voisi käyttää. Lisäksi tuomioistuin voi ehdottaa asianosaisille sovittelua tai muuta tuomioistuimen ulkopuolista riidanratkaisukeinoa. Jos asianosaiset kieltäytyvät ehdotuksesta, tuomioistuin saattaa keskeyttää asian käsittelyn. Toistaiseksi sovittelua varten ei myönnetä oikeusapua.

Liittovaltion hallituksella on lakisääteinen velvollisuus raportoida sovittelulain vaikutuksista parlamentille (*Bundestag*) viiden vuoden kuluttua lain voimaantulosta. On myös ratkaistava, tarvitaanko sovittelijoiden perus- ja jatkokoulutusta koskevia uusia lainsäädäntötoimenpiteitä.

Tiedotus ja koulutus

Lisätietoja on saatavilla liittovaltion oikeusministeriön (*Bundesministeriums der Justiz*) verkkosivuilta (<http://www.bmj.de/>).

Lainsäädännössä ei esitetä sovittelijan tarkkaa tehtäväkuvausta. Sovittelijan ammatin harjoittamiselle ei ole asetettu rajoituksia. Sovittelijat vastaavat itse siitä, että heillä on asianmukainen perus- ja jatkokoulutus, tarvittavat tiedot ja riittävästi kokemusta, jotta he pystyvät ohjaamaan osapuolia asiantuntevasti sovittelussa. Laissa säädetään, mitä tietoja, kompetensseja ja toimintamenetelmiä asianmukaisen koulutuksen tulisi yleensä tarjota. Jokainen nämä vaatimukset täyttävä henkilö saa toimia sovittelijana. Sovittelijoille ei ole asetettu vähimmäisikärajaa eikä määrättyä peruskoulutuksen tasoa (esim. korkeakoulututkintoa ei vaadita).

Liittovaltion oikeusministeriöllä on valtuudet antaa säädöksiä, joissa asetetaan lisää sovittelijoiden perus- ja jatkokoulutuksen sisältöä koskevia ehtoja. Tällöin lakisääteiset vaatimukset täyttävän koulutuksen suorittanut henkilö voisi toimia ”auktorisoituna sovittelijana”.

Asiasta ei ole vielä toistaiseksi laadittu virallisia aloitteita.

Sovittelijoiden koulutuksesta vastaavat yhdistykset, yliopistot, yritykset ja yksityishenkilöt.

Paljonko sovittelu maksaa?

Sovittelusta veloitetaan palkkio, jonka suuruudesta sovitaan sovittelijan ja asianosaisten kesken.

Sovittelupalkkioita koskevaa lainsäädäntöä ei ole annettu, eikä kuluista ole laadittu tilastoja. Realistinen palkkio voisi olla 80–250 euroa/tunti.

Voidaanko sovittelussa aikaansaatu sopimus panna täytäntöön?

Periaatteessa sovittelussa aikaansaatu sopimus voidaan panna täytäntöön lakimiehen tai notaarin avustuksella (siviiliprosessilain 796 a, 796 b ja 796 c § ja 794 §:n 1 momentin n kohdan 5 alakohta).

Linkkejä

[Perheasioiden valtakunnallinen sovitteluyhdistys – BAFM](#)

[Valtakunnallinen sovitteluyhdistys – BM](#)

[Elinkeino- ja työasioiden valtakunnallinen sovitteluyhdistys – BMWA](#)

[Sovittelukeskus – CM](#)

[Saksan lakimiesliitto](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 12/04/2018